poskytl zálohu na stavbu. Toto přání nachází i v theorii (Dernburg) živé podpory.

Právo zástavní simultání.

I. Pojem.

Simultání právo zástavní záleží v tom, že právo zástavní je knihovně zaneseno pro touž pohledávku nedílně na dvou neb více knihovních tělesech nebo hypotekárních pohledávkách (§ 15 knih. ř.).

II. Vyznačeni simultáního práva zástavního.

1. Simultaní zavazení se knihovně poznamená (§ 20 ad lit. *b)* knih. ř.).

2. Při simultáních hypotékách, jež se mají zapsati do různých vkladeb knihovních, označí se jedna vkladba co vkladba hlavní, ostatní pak co vkladby vedlejší. Není-li takového označení, pokládá se vkladba v žádosti na prvém místě uvedená za vkladbu hlavní (§ 106 knih. ř.).

3. Rozšíří-li se pohledávka již váznoucí na jinou hypotéku, označí se původní vkladba co vkladba hlavní a další vkladby, *na něž se dotyčná* pohledávka rozšiřuje, co vkladby vedlejší. Žádá-li se za rozšíření hypotéky pro touž pohledávku již váznoucí na jiné vkladby knihovní, pokládá se vkladba původní za vkladbu hlavní; věřitel je v tomto případě povinen oznámiti hypotéku pro tuto pohledávku již zřízenou, by simultaní zavazení bylo poznamenáno. Škodu vzniklou zamlčením hypotéky již zřízené nese věřitel (§ 107 knih. ř.).

4. Byla-li poznámka simultání hypotéky z jakéhokoliv důvodu opomenuta, může hypotekární dlužník za ni žádati. Škodu tím způsobenou nahradí věřitel, lze-li mu vinu přičísti.

5. Sezná li soud knihovní, povoluje vklad nebo záznam práva zástavního, že je zapsáno právo zástavní pro tuto pohledávku v jeho knihách neb v knihách jiného knihovního soudu, považuj z úřední povinnosti vkladbu, ve které je právo zástavní zapsáno, za vkladbu hlavní a vyrozuměj o tom ty soudy knihovní, v jichž knihách je již pohledávka zapsána (§ 107 knih ř.).

III. Řízení.

1. Za zápis simultáního práva zástavního u více soudů knihovních lze buď žádati současně u jednotlivých soudů knihovních u připojení prvopisů listin nebo ověřených opisů neb v jedné žádosti. V prvém případě udati třeba v žádosti vkladbu hlavní a všechny vkladby vedlejší, v druhém případě podá se žádosť u toho soudu knihovního, kde se má vésti vkladba hlavní a označí se v ní pořádek, v jakém má býti žádost ostatním knihovním soudům k vyřízení zaslána.

2. Působí-li při původním nebo pozdějším zápisu simultáního práva zástavního více soudů knihovních, rozhoduje každý z nich ohledně předmětů hypotekárních v jeho knihách obsažených o otázce vkladu neb záznamu práva zástavního samostatně a oznámí rozhodnutí své knihovnímu soudu vkladby hlavní.

3. Stížnost proti všem výměrům podati sluší u toho soudu, který je vydal.

4. Byl-li vklad neb záznam práva zástavního soudem knihovním ve vkladbách vedlejších k rekursu zrušen a vymazán, dlužno výmaz sděliti knihovnímu soudu vkladby hlavní, aby jej poznamenal (§ 109 knih. ř.).

IV. Právní účinky simultáního práva zástavního.

1. Věřitel je oprávněn žádati zaplacení celé pohledávky z každé jednotlivé zástavy (§ 15 odst. 2 knih. ř.). Zásadu tu uznává nyní i § 222 odst. 3 ex ř. V případě exekučního prodeje třeba jen jednoho statku dlužno simultání hypotéky vždy hotově zaplatiti (§ 222 al. 1 ex. ř.). Nežádá-li věřitel, by mu celá pohledávka z jednoho statku byla přiřknuta k placení, zaplatí se pohledávka poměrně z jednotlivých simultáně zavazených statků a sice, byly-li všecky tyto statky prodány, přispěje každý statek k zaplacení částkou, jež je v takovém poměru k celé pohledávce s příslušenstvím, v jakém je uhražovací zbytek toho statku (t. j. zbytek docílené ceny tržní po srážce předcházejících břemen) k součtu všech uhrazovacích zbytků (§ 222 ex. ř. srov. § 37 konk. ř.). Žádá-li však věřitel zaplacení pohledávky své v jiném než právě naznačeném poměru, zejména žádá-li zaplacení celé pohledávky jen z jednoho statku, mohou ti věřitelové, kteří následkem toho buď nic neb méně dostanou, žádati, by jim byl z ostatních statků ten obnos k placení přikázán, kterým by statky ty byly musily přispěti k zaplacení simultání hypotéky, kdyby se byl věřitel poměrného zaplacení býval domáhal. Věřitelé mohou pak žádati za knihovní zjištění tohoto nároku a sice v pořadu zaniklé a současně vymazané sim. hypotéky. Nebyly-li však všecky statky prodány, vyměří se náhrada zkrácenými zadnější hypotekárním věřitelům na základě ceny statků těch, která se vyšetří dle daní placených, jmenovitě násobením daně ročně odváděné. Tak vyměří se na př. dle §§ 7 a 13 zák. ze dne 9. února 1882 č. 17 ř. z. cena domu, 60násobným obnosem daně činžovní.

3. Pro pořad simultální hypotéky rozhoduje při každém jednotlivém předmětu doba, kdy žádost za povolení zápisu došla toho knihovního soudu, v jehož knihách zápis se stal (§ 110 knih. ř.).

4. Podá li se žádost u jiného soudu než u soudu vkladby hlavní, vrátí ji tento s poukazem, by podána byla u soudu vkladby hlavní.

5. Všechny změny, kterých dozná právo zástavní simultáně váznoucí převodem, obmezením, obtížením, výmazem neb jinakým způsobem, zapíší se jen ve vkladbě hlavní.

6. Částečný neb úplný výmaz simultání hypotéky ohledně všech hypotekárních předmětů poznamená se též ve všech vkladbách vedlejších a výmaz práva zástavního ohledně jednotlivých vkladeb vedlejších poznamená se v těchto (§ 112 knih. ř.). Na základě kvitance zaplacení dluhu potvrzující a k výmazu ve vkladbě hlavní svolující lze povoliti i výmaz ve vkladbách vedlejších (rozh. ze dne 23. září 1879 č. 10.434, sb. 7581).

7. Bylo li právo zástavní ohledně předmětu hypotéky ve vkladbě hlavní zapsaného vymazáno, vymažou se i všecky další zápisy ve vkladbě hlavní a přenesou se do vkladby vedlejší téhož soudu knihovního, která se pak dále pokládá za vkladbu hlavní, ač trvá-li ještě simultání hypotéka.

8. Přeměna vkladby vedlejší ve vkladbu hlavní oznámí se knihovním soudům všech vkladeb vedlejších a poznamená se z úřední povinnosti u každé vkladby vedlejší (§ 113 knih. ř.).

9. Žaloba spravovací. Ke spravení (justifikaci) záznamu práva zástavního u různých soudů knihovních pro touž pohledávku simultáně váznoucího stačí jedna žaloba spravovací. Žaloba tato podá se buď u obecného soudu hypotekárního dlužníka aneb u soudu, který je reální instancí pro hypotékární předměty, na něž záznam byl povolen (§ 115 knih. ř.).

10. Knihovní výtahy. V knihovních výtazích o vkladbách vedlejších budiž poukázáno na vkladbu hlavní a podotknuto, že změny na právu zástavním simultáně zapsaném předsevzaté zapsány jsou jen ve vkladbě hlavní (§ 116 knih. ř.).

V. Právo poplatkové.

Od poplatku vkladného osvobozen je zápis téhož práva byť i částečně zaniklého na více nemovitostí v knihách téhož úřadu neb i různých úřadů, dále i převod téhož práva s jedné nemovitosti na druhou téhož vlastníka, konečně i obmezení zapsaného práva na část téže věci, rozdělení ručení pro právo zapsané na více nemovitostech na jednotlivé věci. Toto osvobození od poplatku má však jen tehdá místo, byl-li za původní nebo prvý zápis a za zápis na prvé věci onen poplatek zapraven, který byl v době zápisu předepsán. Nevysvítá-li to z knih úředních, budiž to stranou prokázáno (p. s. 45 ad *D*, *dd)* a poznámka).

Právo železniční.

I. Pojem.

Železnictví vyniká mezi dopravními zařízeními do té míry, že bylo nutno vytvořiti pro ně mnoho nových právních pravidel, kteráž od všeobecných ustanoveni právních zhusta naprosto se uchylují. A soujem těchto nově vytvořených právních norem jest právě právem železničním. Pokud jde o založení nějaké železnice, mají platné normy povahu státoprávní, pokud pak jde o stavbu, provozování a stránku finanční, jsou normy ty povahy správní. Velmi zhusta dlužno však při železnicích vyříditi i otázky čistě soukromoprávní, tak ku př. v poměru ku vlastníku pozemků dráhy, ku podateli nákladu, při poškození atd. Zabíhá tedy právo železniční do všech možných oborů práv, avšak těžisko jeho jest povahy veřejnoprávní. Pokud pro železnictví není zvláštních norem právních, platí všeobecné zákony, tak jmenovitě obč. zák. a obchod. zák.

II. Roztřídění.

1. Hmotné právo železniční týká se železničních koncessí, stavby, provozování, poměrů držby, vlastnictví, poměrů nájemních a služebních (i dopravnictví), obligačního práva ku podnikům železničním (zárukové právo prioritních obligací) a konečně bernictví a poplatků, jakož i železničního práva trestního. Pramenem těchto oborů právních, pokud se týká, dotyčnými zákony jsou zákon o železničních koncesích (viz čl. Dráhy), dále zvláštní listiny koncesní, železniční řád stavební, zákon expropriační (viz čl. Expropriace za účelem zřízení a provozování železnic) řád dopravní, železniční zákon knihovní (viz čl. Dráhy), všeob. občanský zákonník, obchodní zákonník, zákon o ručení železnic za tělesná poškození, zákon o kurátorech, zákon poplatkový a trestní zákon.

2. Formální právo železniční dotýká se příslušnosti soudní spolu se všemi procesuálními ustanoveními odnášejícími se k otázkám práva železničního; ustanovení tato obsažena jsou v shora citovaných zákonech a liší se namnoze naprosto od všeobecných procesních pravidel.

3. Mezinárodní právo železniční má konečně zdroj svůj v státních smlouvách uzavřených mezi cizími státy o mezinárodní vozbě, o dopravě mrtvol, o clech, o připojení železnic a j. v., většina mezinárodních smluv železničních týká se připojení železnic ku síti cizozemské. Rakousko uzavřelo jmenovitě takovéto konvence železniční s Bavory, Německem, Švýcarskem, Saskem, Srbskem, Rumunskem a Tureckem. Taktéž